

Redogörelse från studieresa till Lissabon, Portugal 061114-061118

061114 kl. 19 00. Ankomst och information av svensktalande guide kring dagens Lissabon/Portugal. En kulturell och socialpolitisk orientering.

061115 Studiebesök på Taipas, ett behandlingscenter som inryms under hälso/sjukvården, närmast motsvarat av det svenska landstinget. Centret inrymmer hela vårdkedjan från avgiftning/somatisk vård till behandlingsinsatser och utslussning. Verksamheten stod för ett brett utbud av såväl varierande behandlingsinsatser såväl som arbetsträning och fysisk rehabilitering. Dessutom driver man ett härbärke inom ramen för centret.

Målgruppen är såväl missbrukare som människor med spelberoende eller andra sociala/psykiatriska funktionshinder. Bland missbrukarna var huvuddelen opiatmissbrukare med psykiatrisk problematik. En växande andel människor med alkoholproblem sökte sig också till centret. Något som tidigare varit ovanligt.

Den bärande tanken för verksamheten är att allt ska inrymmas under samma huvudmans ansvar. Detta är av stor vikt då man möter människor med både missbruk/psykiska problem som ofta riskerar att hamna mellan två stolar. Man ”tappar inte bort” klienter under behandlingstiden i samma omfattning som när flera aktörer från olika huvudmän är inblandade.

Psykiatri/somatisk vård har en stark profil i programmen. Korta intensiva insatser med psykofarmaka är betydligt vanligare än i Sverige.

Det faktum att i samtliga insatser sköts av samma huvudman ger kontinuitet och trygghet för brukarna. Slussning mellan olika faser sker på ett smidigt sätt.

Studiebesök på EU Centret för Europas Narkotikapolitik.

Centret är en samlad resurs för hela EU. Forskning/behandling och narkotikapolitik bevakas och styrs delvis härifrån. En svensk representant, Marianne Nilsson tog emot och redogjorde för en historisk tillbakablick, nuläget och en möjlig framtida utveckling inom området. Europa kännetecknas av en tämligen likartad lagstiftning beträffande narkotika. Tillämpningen varierar dock mellan länderna.

Generellt kan sägas att substitutionsbehandling är starkt på frammarsch över hela EU och kommer med all säkerhet att befästa sin ställning. Detta i kombination med andra program. Man talar t.ex. om en framtid där vaccinering mot kokainmissbruk skulle kunna vara möjlig. Frågeställningar huruvida alla eller vilka som ska vaccineras eller inte väntar i ett sådant scenario.

Vad som också poängterades från centret var det faktum att flera länder t.ex. Holland varit framgångsrika i sin omsorg av svårt nedgångna narkomaner, företrädesvis opiatmissbrukare, medan andra tex. Sverige varit mindre framgångsrika på detta område. I detta sammanhang berördes också det faktum att narkotikarelaterade dödsfall mäts på ett olikartat sätt i olika länder och siffrorna härvidlag är inte exakta. I Sverige betecknas t.ex. en bilolycka till följd av en narkotikpåverkad förare som ett missbruksrelaterat dödsfall medan det i andra länder betecknas som en bilolycka. En förklaring till de lägre dödstaten som en följd av missbruk i Holland kan delvis vara den högre omhändertagandenivån för svårt nedgångna narkomaner. Man har bedrivit lågröskelverksamheter och uppsökande verksamheter hög omvårdnad som når utsatta grupper i högre omfattning än vad som tidigare skett i Sverige. I Sverige har tidigare drogfrihet många gånger varit ett villkor för att komma i fråga för boende med omvårdnad. Detta har på senare år luckrats upp och

lågtröskelverksamheter med hög och god omvårdnad har vuxit fram. Det bör också framhållas att brukarorganisationerna har en mycket stark ställning i Holland och har bidragit till att injektionsmissbruket och nyrekrytering till opiatmissbruk sjunkit mycket kraftigt.

I Frankrike Tyskland och England har man bedrivit och bedriver framgångsrika program för invandrargrupper med missbruksproblematik. Kärnan i dessa program utgörs av man har personalsammansättningar som gör att individen har möjlighet att samtala på sitt modersmål.

061116 Studiebesök på Dianova

Dianova är en ideell förening som bildades 1997. Sverige ingår tillsammans med 14 andra länder i Dianova international. Behandlingscentren som är spridda i flera länder tar emot missbrukare från olika länder och behandlingen bedrivs på varierande språk beroende på den huvudsakliga klientgruppens sammansättning språkligt sett. För Sveriges del väljer man i första hand behandlingscenter som i behandlingen använder engelska som huvudspråk. Man väljer att i första hand placera på center där man inte är ensam som svensktalande, för att inte utanförskapet ska bli alltför påtagligt.

Det faktum att behandlingen bedrivs på ett annat språk än det egna medför vissa begränsningar i kommunikationen. Detta uppvägs till en viss del av det spänningsmoment som vistelsen i en annan kultur innebär. Många upplever det som något av ett äventyr att vistas i en främmande miljö och detta inverkar stimulerande.

Man arbetar mycket med att bearbeta hanteringen av känslor och impulser. Man har ett inbyggt kvalificeringssystem som ger större ansvar/frihet och att boendeformen på institutionen uppgraderas alltefter visad mognad och ansvarstagande. Tidigare tog man inte emot missbrukare i substitutbehandling men detta har man numera omprövat.

Varje land har utslussningsprogram med öppenvård, boendekollektiv och träningslägenheter. För dem som så önskar finns möjlighet att göra sin utsluss i det land där man genomgått sin behandling.

Personalen delgav intressanta reflektioner kring kulturkrockar som kan uppstå. I vissa avseenden kan de med svensk bakgrund skilja sig från den övriga gruppen medan enskilda från medelhavsländerna gör det i andra avseenden. Svenska deltagare i behandlingen har ofta en starkt utvecklat rättsmedvetande där man lyfter fram krav och rättigheter. En viss svårighet att anpassa sig till rådande omständigheter beträffande bland annat boendestandard skiljer också gruppen från andra. Detta är naturligtvis individuellt och kan inte generaliseras till att omfatta alla.

061117 Gemensam guidad rundtur i Lissabon med gemensam lunch för reflektioner kring studieresan.

061118 kl. 07 00 Hemresa

Slutsatser

FamVux har under åren sökt rekrytera familjehem med annan etnisk bakgrund är svensk, vilket har visat sig vara mycket svårt. Vi har medverkat i olika media, radio, lokalpress och TV (invandrarkanal) och skrivit till i stort sett samtliga invandrarföreningar i Stockholm. En konsult från Iran med erfarenhet av socialt arbete anlätades för att hjälpa till i rekryteringsarbetet. Trots detta har resultatet varit mycket magert. FamVux familjehem är idag huvudsakligen svenska med några få undantag.

Med utgångspunkt från de erfarenheter resan givit kommer vi under 2007 söka bygga upp en bank av kontaktpersoner med annan etnisk bakgrund än svensk, som kan delta vid vissa besök hos familjehemmen. Detta för att den familjehemsplacerade återkommande ska kunna få samtala på sitt modersmål om sin situation.

FamVux har årligen en familjehemskonferens där ca 80 familjevårdar deltar. Vi har under åren haft teman som kretsat kring kulturkrockar. Detta är ett arbete som ska intensifieras.

Planer finns att knyta en psykiater till verksamheten. Göran Blennow, psykiater vid Beroendecentrum, är vidtalad och förhandlingar kring formerna pågår.

Inom HVB Vuxna finns redan idag en utvecklad samverkan mellan enheterna. Detta skulle kunna utvecklas ytterligare då det inom enheten finns många nationaliteter representerade som skulle kunna tillföra FamVux kompetens. HVB Vuxnas organisation och samverkan möjliggör insatser av varierande karaktär utan att den enskilde ska behöva vandra mellan olika huvudmän. Detta är en styrka vilket bekräftades vid under vår studieresa inte minst genom det vi såg av Taipas arbetssätt och metoder.

Ulf Magnusson
Sektionschef
Familjehem för vuxna